

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 8/2023 3.3.2023

Uusi seksuaalirikoslaki on tullut voimaan 1.1.2023

Suomen seksuaalirikoslainsäädäntö (Rikoslaki 20 luku) on kokenut vuoden 2023 alussa mittavan uudistuksen, jonka tavoitteena on vahvistaa kaikenikäisten seksuaalista turvallisuutta, itsemääräämisoikeutta ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suojaa. Laki alentaa myös kynnystä ilmoittaa rikoksista. Uudistus vaikuttaa myös seurakuntien elämään.

Miksi seksuaalirikoksia koskevaa säädäntöä uudistettiin?

Päivitetty lainsäädäntö vahvistaa jokaisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta, tasa-arvoa ja ottaa huomioon vakavammin uhrin tilanteen. Seksuaalirikokset ovat vakavia rikoksia ja aiheuttavat suurta vahinkoa ensisijaisesti uhrille ja hänen läheisilleen. Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat erittäin vakavia rikoksia. Uusi laki tarjoaa nyt paremmat mahdollisuudet puuttua myös verkossa ja sosiaalisessa mediassa tapahtuviin seksuaalirikoksiin.

Uusi lainsäädäntö voidaan tiivistää kolmeen kohtaan:

1) Vapaaehtoisuus

Vapaaehtoisuus tarkoittaa, että kaikki seksuaalinen toiminta tapahtuu vapaasta tahdosta. Henkilön ei voida katsoa osallistuvan vapaaehtoisesti, jos hän ei ole suullisesti, käyttäytymisellään tai muulla tavalla ilmaissut osallistuvansa vapaaehtoisesti. Jos toisen tahto jää epäselväksi tai tahdon ilmaisun tulkinnan suhteen on epävarma, ei kannata olettaa, että toinen on antanut suostumuksensa.

2) Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset luokitellaan aiempaa vakavammiksi

Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistukset kovenevat. Lasten tervettä kehitystä pyritään entistä paremmin suojelemaan. Lähtökohta on, että lapsi ei voi suostua minkäänlaiseen seksuaaliseen tekoon aikuisen kanssa. Sukupuoliyhteys alle 16-vuotiaan lapsen kanssa on pääsääntöisesti laissa lapsenraiskaus, kun se aiemmin oli hyväksikäyttörikos. Myös 16 mutta ei vielä 18 vuotta täyttäneitä lapsia suojataan aiempaa paremmin. Rangaistavaa ei ole edelleenkään sellainen nuorisoikäisten keskinäinen kanssakäyminen, jossa toisen seksuaalista itsemääräämisoikeutta ei loukata, eikä osapuolten iässä ja kypsyydessä ole suurta eroa.

3) Seksuaaliseksi ahdisteluksi tulkitaan aiempaa laajempi joukko tekoja

Uuden lain mukaan seksuaalisessa ahdistelussa on kysymys a) koskettelusta tai b) kosketteluun voimakkuutensa tai toistuvuutensa vuoksi vakavuudeltaan rinnastettavalla tavalla sanallisesti, lähettämällä tai esittämällä viestin tai kuvan, ottamalla kuvan tai itseään paljastamalla, taikka muulla vastaavalla tavalla. Myös kommentit, joissa on seksuaalisia vihjauksia ja puhelut, joissa on seksuaalisia ehdotuksia, lasketaan seksuaaliseksi ahdisteluksi.

Sanallisesti tehtyä seksuaalista ahdistelua voi olla esimerkiksi toisen seuraaminen sukupuoliyhteyttä ehdotellen tai työyhteisössä tapahtuva sukupuoliyhteyden ehdottelu. Sanallinen ahdistelu voi olla myös kysymyksiä jonkun toisen seksielämästä, esimerkiksi sellaiselta, jonka työhön tai työhön ei kuulu kyseisten kysymysten esittäminen.

Miten laki vaikuttaa työyhteisöihin ja toimintaan kirkossa?

Kirkossa kaikki seksuaalinen ahdistelu ja hyväksikäyttö on kiellettyä. Työntekijöinä ja luottamushenkilöinä meidän tehtävämme on varmistaa, että seurakuntamme ovat aina seksuaalisesti turvallisia paikkoja kaikille. Seksuaalisen ahdistelun salliva kulttuuri vaikuttaa kielteisesti koko seurakunnan toimintaan.

Uusi laki edistää kaikkien oikeusturvaa. Siksi työntekijöiden, vapaaehtoisten ja luottamushenkilöiden on hyvä tiedostaa lakiuudistuksen pääpiirteet ja niiden vaikutukset toimintakulttuuriin. Kaikki ilmenevät seksuaalirikosepäilyt pitää viiveettä saattaa viranomaisten tietoon. Seurakunnissa emme koskaan tutki tai tuomitse, vaan sen tekevät aina viranomaiset.

Laki suojelee kaikenikäisiä seurakuntalaisia ja erityisesti lapsia ja nuoria, jotka joutuvat liian usein alttiiksi erilaisille seksuaalisen ahdistelun muodoille. Uudessa seksuaalirikoslaissa painotetaan valta-asetelman riskiä ja tämä koskee niin työyhteisöjä kuin seurakunnallista toimintaa.

Kaikilla hiippakunnilla on omat toimintaohjeet seksuaalisen häirinnän suhteen ja koulutetut häirintäyhdyshenkilöt. Lisätietoja löydät täältä: [Seksuaalisen häirinnän torjuminen - evl.fi](#). Marraskuussa 2022 kirkolliskokous antoi kirkkohallitukselle tehtäväksi jatkaa työtä seksuaalisesti turvallisempien seurakuntien puolesta. Kirkkohallitus tuottaa saamansa tehtävän mukaisesti koulutusmateriaalia sekä ohjeistusta seurakunnille vuoden 2023 aikana.

Lisätietoja liisa.valila@evl.fi ja maria.sten@evl.fi

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Petri Määttä
kirkkoneuvos

Lähteet:

Oikeusministeriö: [Seksuaalirikoslaki - Oikeusministeriö \(oikeusministerio.fi\)](#)

Rikosuhripäivystys [Rikoslain uudet pykälät seksuaalirikoksista tulivat voimaan vuoden 2023 alussa – mikä muuttuu? - Rikosuhripäivystys \(riku.fi\)](#)

Kirkkohallitus [Seksuaalisen häirinnän torjuminen - evl.fi](#)

ISSN 1797-0326